M. autẽ discipuli abierũt in galileã in montem vbi constituerat illis Jesus Et videntes adorauerunt. quidã autẽ dubitauerũt. Et accedẽs Jesus locutus est eis dicẽs. Data est mihi ois potestas in celo ⁊ in terra. Euntes docete oẽs gentes baptisantes eos in nomine patris ⁊ filij ⁊ spũsancti Docentes eos ꝓuare oẽia quecũq; mandaui vobis. Et ecce ego vobiscũ sum oẽibus diebꝫ vsq; ad cõsummatõez seculi ¶ Nouissime R. autẽ recũbentibꝫ. xi. Apparuit illis iesus ⁊ exprobrauit incredulitatẽ illoꝝ ⁊ duriciam cordis quia his q̃ viderãt eũ resurrexisse nõ crediderũt. Et dixit eis. Euntes in mũdũ vniuersum ꝑdicate euangelium oẽi creature Qui crediderit ⁊ baptisatus fuerit saluus erit. Qui vero nõ crediderit cõdemnabit. Signa autẽ eos qui crediderint hec sequẽtur In nomie meo demonia eĩcient. linguis loquẽtur nouis serpẽtes tollent. Et si mortiferũ quid biberint nõ eos nocebit Sup egros manus imponent ⁊ bene habebũt ¶ Eduxit L. autem eos foras in bethaniã/ et eleuatis manibꝫ suis bñdixit eis Et factũ est dum benediceret illis/ recessit ab eis ⁊ ferebat in celũ Et R. dñs quidẽ iesus postq̃z locutus est eis/ assumptus est in celũ. et sedet a dextris dei Et L. ipsi adorantes regressi sunt hierusalem cũ gaudio magno. Et erant semp in templo laudãtes ⁊ bñdicẽtes deũ Illi. R. autẽ pfecti ꝑdicauerũt vbiq; dño coopãte ⁊ sermonẽ cõfirmante sequẽtibus signis. Sunt L. autẽ ⁊ alia multa que fecit iesus. que si scribantur per singula. nec ipm arbitror munduz capere eos qui scribendi sunt libros. ¶ Finit vnum ex quatuor Magistri Johannis gersonis

ibi fuisse ab xi. sicut aplꝰ loq̃t q̃ apparuit plꝰ q̃ ōn gẽtis fratribus simul in quibꝰ aliqui potuerũt dubitare vl nõ credidisse vl lis qui videbant.

Undecima rubricella.

Duodecima rubricella.

¶ Glosa Videt apud Lucã hec apparitõ fuisse facta in die pasche vbi vigillãter intẽdatur aliorũ simul euãgelistarꝝ narratõ supplemẽtum eorꝝ que Luc. omisit nõ q̃ ex ignorantia sic patet Actuum j. vbi narrat se ꝑbuisse viuũ in multis argumentis ꝑ dies quadraginta.

Decima rubricella.

Probatio miraculorum.

¶ Sequitur tractatꝰ eiusdẽ Cancellarij Parisienẽ. de potestate ecclĩastica. Et de origine Juris ⁊ legũ. editus Constantie tempe Concilij generalĩ. 1

Potestas ecclĩastica debz ab ecclĩasticis quid ⁊ qualis et quãta sit agnosci Habz hoc tracꝫ fieri. vt et honoret cognita. cũ deus dederit talem potestatẽ hoĩbus/ ⁊ vt in suis termis honorata feruet ne plus dubito false eã opiniones vel deprimãt vel exaltent. Oẽm primũ est sacrilege impietatis Alteꝫ de adulatõne pestifera suspectũ est ¶ Cõstat igitur q̃ de potestate ecclĩastica disputare vl inq̃rere nedũ lz sed decet ⁊ expedit. tantũmodo sit intentõis o cul⁹ simplex ⁊ rectus Quidni sic liceat. cũ de ipsi⁹ oĩpotẽtis dei potestate crebro fiat absq̃z oẽi temeritate cõquisitio Hec me ꝓsideratio mouit vt de potestate ecclĩastica sub pauculis cõsideratõnibꝫ dissererẽ/ quatin⁹ materia que quodãmodo videt infinita. sicut tractari solet ab aliq̃bus ꝑ autoritates ⁊ allegatõnes. resolueret ad paucos certos ⁊ claros termios. ꝑ deceptiões ⁊ diuisiones resolutiue ꝑcedendo allegationũ cõfusione dimissa. q̃les apud doctores inuẽire. nõ est difficile. Ceterũ non vsurpo nunc in hoc opusculo vel alijs. me dicturũ aliquid qõ alibi nõ inuenias sciẽs illud comici Nullum est iã dictũ qõ non dictũ sit prius Satis est si ex bene inuẽtis ⁊ doctrinis aliorũ ego meis verbis. meo ordine fauũ aliquẽ veritatis instar apũ ꝓpria quadã arte compingã. Fiet autẽ initiũ a quid noĩs terminorũ. qm̃ hoc ignorato palogisant facilr inquisitores veritatis. Erit vero finis de origine Juris ⁊ legum.

bonũ è scire de potestate ecclesiastica

¶ Prima considera. 2

Potestas ecclĩastica est ptãs que a xpo supnaturaliter ⁊ specialr collata est suis aplis ⁊ discipul. ac eorum successoribꝫ legitimis. vsq; in finẽ seculi ad edificatiõem ecclie militantis. ꝓm leges euãgelicas. pro cõsecutiõe felicitatis eterne ¶ Hec descriptio data est ꝑ causas quadruplicẽ ꝓm quã distinguit potestas ecclĩastica ab alia q̃libet potestate ¶ Potestas ibi ponit pro genere ¶ Est aũt potestas. facultas ꝓpinq̃ ad exeũdũ in actuz.

Quid sit potestas Ecclesi

Potestas ꝑ nõe

Propiqua inq̃ cor fm facultatē remotā
z obedientialē nō est impossibile apō de/
um omne verbū. ¶ Porro notat causa ef/
ficiens principalis cū dicit. A xpo supna
turaliter collata. ¶ Causa vero materia/
lis vel subiectiua signat cum subdit. suis
aplis. zc. ¶ Causa formalis insinuat cū
dicit fm leges euāgelicas dant eni formā
vtendi. ¶ Deniq causa finalis cōcludit
Ad edificatōem ecclie militātis p cōsecu/
tōne felicitatis eterne. ¶ Additū est hoc
aduerbiū specialit. ad exclusionē donor
supnaturaliū. que omnū viatori pnt esse cō
munia. sicut sunt fides/spes/charitas/ p/
phetia/timor pietas z sil'ia ¶ Unā z eccle/
sia cōtracte sumit dum loq̃mur hic de ec/
clesiastica ptāte. pro illis videlicz q̃ specia
li quodā signaculo dedicati sunt ad diui/
nū seruitiū. a clericatura que infimū tenet
gradū. vsq ad supremū quo papa decora
tur. ¶ Fallor si nō sit hec descriptio xpria
cōpetens omni z soli ecclesiastice potesta/
ti. qm̄ omnis alia potestas. vel est naturali
ter indita/quo ad cām efficientē. vel ē fm
leges naturales aut humanas regulata q̃
ad causam formalē. vel est ad finē natura/
lem imediate z principalit ordinata Vel
deniq quo ad cām subiectiuā radicat in
habentib eā fm dona naturalia. etiā vbi
supnaturalia nō adessent. q̃lia sunt fides
spes. z charitas ¶ Unde potestas secula/
ris cōuenit alijs q̃q xpianis baptisatis. Po
testas autē ecclesiastica de necessitate fun/
dat in dono supnaturali sicut est caracter
baptismalis de cōmuni lege. qui caracter
in viatoribus. eos de ecclesia militāte red
dit. facit insup idoneos z capaces ecclesia
stice ptātis Fatemur itaq q charitas seu
gratia gratū faciēs valde decens est in su/
scepturis. vel iā habētib ecclesiasticā po
testatē. non tamē exigit pro dando titulū
quasi sine ea nequeat ī aliq̃ fundari l'sub/
sistere potestas huiusmodi. Dic ei fuit er/
ror vetus z valdensiū z pauper de lugdu/
no qui p z vycleff z sequaces suos renoua
ri quesit est. sed iuste dānat. Cur ita? Ne
hierarchicus ordo potestatis ecclesiastice
maneat instabilis vagus z incertus cū ne
mo sciat an amor vel odio dignus sit. Et
minus hoc de grā predestinatōnis cōstet
quā ponunt radicē necessariā p titulo vel
iure cuiuslibet ptātis ¶ Hac igit descri/
ptione p̄suppositā p intelligētia quid sit
ecclesiastica potestas in genere. descende/
mus ad species. Pro quarū noticia multi/
plex animaduertēda est distinctio. vt dif/
ferentie que addite generi constituūt spe/
ciem innotescant.

¶ Consideratio. II

Potestas ecclesiastica secernit pria
p sui diuisiōe in potestatē ordinis.
z potestatē iurisdictōis ¶ Rursus
potestas ordinis. duplicē habet respectū
Un' est sup corpus xpi mysticū vex. quo
ad consecratōem eius. Alter est sup corp'
xpi misticū seu membra ei' Et hoc dupl'r.
vel quo ad administratōnem corpis xpi
veri. vel quo administratōez vel exhibitō
nem alteri' sacramēti sicut est ordo vel cō/
firmatio. vel penitētialis absolutō ¶ Po
testas iurisdictōis duplex est. vna in foro
exteriori. Altera in foro cōsciētie interiori
¶ Rursus potestas iurisdictōnis in foro
exteriori dupliciter ꝓsiderat. vno modo p/
ut immediate tradita est a xpo fm legem
euangelicā. Alio mō. put supaddita est ex
humana cōstitutōne vel dono per princi/
pes seculares aut aliter. Subide ptās iu
risdictōis in foro interiori cōsurgit ex du
plici radice. Uno mō expte hois vltro se
subijciētis tali potestati sicut cū spōte cō/
fitens subijcit se p̄sbitero. z ordinād' epo
Alius subiectōis modus ꝓsurgit ex auto
ritate supioris. hūc vel illū tali vel tali su/
bijciētis quod fieri potest nō ad arbitriū
illius q̃ subijcit Et sic inter duplicē hanc
subiectōem differētia magna patet. ¶ Et
quoniā ad pauca aspiciētes de facili enū/
ciant. z enunciantes seipsos vel dicta sua
nō resoluūt sed ꝓfundunt Eor doctrina
reddit vel erronea vel in intelligibilis. vl'
difficilis z ꝓplexa. Doctrina vero sapiētū
facilis teste sapiēte. quia resolute z ordina
te p distinctōes tradent omnia separantes
preciosum a vili. z p̄cauētes ne lucē veri/
tatis tenebrosa nubes errōris inuoluat/
sed sit ignis sine fumo Declaratōez multi
plicis hui' distinctiōis meli' aliter dare nō
possum' q̃q si sua. cuilibet membro donet
descriptio vel specialis notificatio ¶ Di
cam' igit/ q potestas ordinis primo mō
cōsiderata est ptās ecclāstica respiciēs pri
cipaliter z essentialiter cōsecratōnem cor/
poris xpi veri quia. s. pōt hūs eaz ꝓsecrare
corp' z sanguinē xpi virtute verbor sacra

NB.

quomodo distinguit ab alia quelibet potestate

in qua fundet

Dividit

potestas ecclesiastica p modos q.

mentaliū. Ponit hic ptās eccīastica p genere, que potestas q̄d ⁊ qualis sit īmediate predixim⁹. cuius descriptōem hic et in omnibus conseqnter dicēdis absq̄ alia repetitōe supponim⁹ dū vtemur hoc termino p genere potestas eccīastica. Additur hec clausula respiciēs principalr ⁊ tanq̄ p differētia specifica. distinguēte eā a qualibet alia eccīastica potestate. Hec ptās de lege cōi inabdicabilis est. inauferibilis. ⁊ illimitabilis in sua essentia. quoniā q̄sq̄s est sacerdos rite consecrat⁹/ si temptet cuz intentōe. ⁊ cū forma ⁊ materia debitis cōsecrare: cōsecrat vtiq̄/ etiā si excōicatus/ si heretic⁹/ si quōcunq̄ degradat⁹ extiterit/ peccaret nihilomin⁹ i hoc casu nec ad vtilitatē suam sed dānatōnem hoc ageret.

Juxta qd̄ vtiliter distīgui solet. q̄ aliqua sunt de necessitate executōis hmōi ptātis duplr. Una est necessitas solius precepti cui⁹ trāsgressio graue peccatū est. sicut q̄ excōicatus nō consecret. veruntamen hec trāsgressio nō impedit cōsecratōis effectū principalē. qui est trāssubatio. Altera est necessitas cōsecratōnis vel sacramenti. cōsistens in hoc q̄ minister sit rite ordinat⁹ hās intentōem cōsecrandi cū forma ⁊ materia debitis. qd̄ si alterū defuerit. nihil efficit. ⁊ peccat. Hanc potestatē tradūt doctores p̄orditer parē esse in omnibus qui consecrati sunt sacerdotes. q̄ ptās collata fuisse credit in cena dū dixit xp̄s apostol/ hoc facite in meā cōmemoratōnem. Ubi doctores cōiter sentiūt q̄ Judas illic fuit sacerdos cōstitut⁹ sicut pus elect⁹ in apostolatū ptātem p̄dicandi ⁊ faciēdi miracula suscepat. Et hic sumit argumentū q̄ ptās eccīastica nō necessario fundat in fide vel gratia. sed in caractere baptismali/ quē de lege p̄muni necessario p̄supponit.

Consideratio .LIII.

Potestas eccīastica ordīs alio mō cōsecrata prout respicit ministrationē corpis xp̄i fidelib⁹. ⁊ mīstrationē sacramētorū ordinis ⁊ cōfirmatōis. Consecratōem insup virginū. Abbatuz ⁊ eccliarū. ⁊ institutōem ministrorū ecclie nō est eq̄liter in quolibet sacerdote. Cui⁹ rō est qm̄ simplex sacerdos iuxta cōez doctorū sentētiaz nō p̄t ordines cōferre. neq̄ sacr̄m cōfirmatōis dare neq̄ cōsecrare virgines. ⁊c. Etiā de facto sic q̄ si tale aliq̄d temptet agere. nihil tm̄ efficit. q̄z neq̄ p̄firmat neq̄ ordinat. Ips autē si volentē cōfirmari. si volentē p̄terea ad ordines p̄mouēri. qui sit eorū susceptibilis. qd̄ ōz p̄ter sexū muliebrē temptauerit vel cōfirmare/ vel ordinare/ ordinat vtiq̄ vel p̄firmat de facto licz excōicatus. licet irregularis. licz degradatus extiterit. Et in hoc par in oībus epis/ ab infimō vsq̄ ad supremū qui papa dicit/ ptās ordinis. Non autē in sacerdotib⁹ minoribus est hec ptās vt dictū ē saltē in tali plenitudine seu pfectōe q̄ hoc possint. Licet concedat cū maiori pte doctorū q̄ supra sacerdotiū simplex. nulla est altera ptās ordīs. neq̄ i epis. neq̄ i papa. Sed aliter est in epis ⁊ papa aliter in simplicib⁹ p̄sbiteris. sicut exēplificāt. q̄ eadem est hūanitas in hoīe dū est puer. ⁊ ea dē dū factus est vir. vir nihilomin⁹ generare p̄t sibi sile. puer nequaq̄. Cū igit fuerit inter apl'os ⁊ discipulos tal' distinctio. sicut int' epos ⁊ simplices curatos sacerdotes. sicut notat ysi. ⁊ magister in. iiij. distī. xxiiij. ca. vij. allegans eū. pspicua est veritas hui⁹ consideratōis.

Si vero loq̄remur de ptāte iuris. iuxta qd̄ dici solet. Illud possum⁹ qd̄ de iure possum⁹/ certior adhuc est ista consideratio. q̄z null⁹ sacerdos rite ministrat aliqd̄ sacr̄m. secluso necessitatis casu nisi iurisdictiōez habeat sup illū cui ministrat. Sed sup hac re dabitur cōsideratio sequēs. satis sit interim aperuisse. q̄liter sit vel nō sit eq̄lis ptās ordinis in oīb⁹ p̄sbiteris q̄z q̄ ad consecratōnez corpis xp̄i veri/ eandē hnt sacerdotes oēs ptātē. Quantū vero ad sacramentorū ministratōem. dispar est in epis ⁊ simplicib⁹ p̄sbiteris ptās seu facultas. tā de iure q̄z de facto. Similr in ministrorū ecclesiasticorū institutōe. que est ptās cōpetēs p̄mis hierarchijs. de p̄rio ordine ⁊ scōo. nō autē inferioribus quēadmodū sunt curati. qui licz purgare illuiare ⁊ pficere possint plebē suam. put inferior angelorū hierarchia purgat illuiat. ⁊ pficit subcelestez vel humanā hierarchiā. nihilomin⁹ hec potestas curatorū non extēditur ad hierarchārū specialē institutiōem. de instituto cōi.

Addam⁹ q̄ etsi prim⁹ hierarcha summus pontifex/ vel alij conseqnter suo mō possint p rōnabili causa vl' necessitate. dare suis inferioribus adiutores ad exercēdū hierarchicos act⁹ q̄ sunt purgare. illuiare

Prelati & pastores ꝛc purgare. illuminare & ꝓuide subditos

et pfʼcere plebes sibi subditas sicut inue/
nit de penitentiariis ꝛ ꝓuilegiatis. hoc tñ si
ne manifesta ratione vel necessitate facere
non debꝫ vel cũ eorundẽ detectione. irre
uerentiaꝫ vilipẽsione apd illos q̃bus ho
nori dñt esseꝫ a q̃bus debitã sustẽtationẽ
recipe pro suo statuꝫ misterio pñt. Quis
enĩ turorẽ dederit adulto/ prudẽti puidẽ
ti ꝛ potẽti. se nolẽte? Hec tandẽ claudica
re dꝫ. obligatio mutua epoꝝ vel curatorũ
ad plebes suas. Claudicat autẽ dum ple
bes eximũturꝫ libertant (si ista libertas ñ
iniq̃tas est) duꝫ eligere sibi pñt hierarchi
santes eos in foro conscie. vel in pdicatõ
ne. aut sacroꝝ alioꝝ ministratõe. Prelati
vero maiores vel minores remanẽt hac ob
ligatõe constricti/ vt nõ liceat eis plebib⁹
suis negare quicq̃d in pdictis q̃ siuerint/
tanq̃ nedum deo. sed eis rõem reddituri
sint. etiãsi pestilẽtiali si epidimiali si qua/
uis alia abominabili cõtagione morbi la
borauerũt. Preterea si tales vice pastorũ
dati. lupoꝝ accipiãt officiũ. si seducãt sub
ditos. lacerẽt ꝛ deuorẽt. nulla reliquit eis
obuiandi vel pmonẽdi ptãs. nisi forte di/
cat q̃ hi supiores hñt ꝑ iudicib⁹ Sꝫ aper
ta est rñsio platoꝝ de quibusdã. Inimici
nostri sunt iudices. Attendat lector cir/
ca cõsideratõnem istã de epatu. si sit ordo
vl' sacerdotiũ. q̃ apd theologosꝫ iuristas
est cõcordia in re. bene cõcipiẽdo. sꝫ expli
catio diuersa est. Quia iuriste vocãt epatũ
esse ordinẽ. quoniã põt vltra sacerdotiuꝫ.
Theologi vero cõcedũt scõm scꝫ q̃ epat⁹
est ptãs hierarchica supra sacerdotiũ. sed
qꝫ nihil addit ptãtis supra corp⁹ xpi ve-
ꝝ. ꝓterea nõ dicũt q̃ sit nouus ordo sed hñ
noua ptãs ꝛ hoc redit in idẽ. Rursus
attendat q̃ de cõfirmatõe dicit sctũs tho/
mas eã ꝓmitti posse a papa simplici sacer
doti. ꝓter htĩ greg. q̃ddã dictũ. pluribus
tamẽ hoc nõ placet. ꝛ dicũt illos de quib⁹
loquit greg. nõ fuisse confirmatos tolera/
ti autẽ sunt sic manere. qꝫ cõfirmatõ. non
est necessitatis sacrm. Deniq̃ datur rõ
per doctores cur mulier nõ sit susceptibil'
cuiuscũq̃ ordinis quoniã subiectiõis se/
xus est. non hierarchice dominatiõis.

Sexus mulieris, sexus ꝛ subiectionis

Consideratio. IIII

Potestas ecclesiastica iurisdictionis

Potestas ecclesiastica iurisdictõis in
foro exteriori/ est ptãs ecclesiastica
coercitiua. quevalet exerceri in alte
rum etiã inuitũ/ ad dirigendũ subditos ĩ
finẽ htĩtudis eterne velut in finẽ primũꝫ
principaliter intentũ Addita est fatemur
hec vltia clausula descriptõis ad exp̃ssiõꝫ
magis q̃ necessitatẽ/ qm̃ hec includit in
hoc noie posito ꝑ genere. ptãs ecclesiastica.
sicut in descriptõe sua notatũ est. Attẽ/
dat autẽ q̃ iurisdictio dicit noie generali
quasi iuris ditio. i. ptãs dicẽdi ius. vel est
iurisdictio q̃si iuris dictio. i. pmulgatõ vl'
notificatio seu pnũciatio. Proprie vero
dicit iurisdictio facultas seu ptãs ꝓpiqua
dicẽdi vel sentẽtiandi ius in alteꝝ etiã in
uitũ. Et hec duplex est. Tpalis ꝛ spũalis
Tpalis exercet fm leges ciuiles ad finem
q̃ete cõuersatõis hũane pro hac vita Spi
ritualis autẽ exercet fm leges canonicas
ad finẽ principalẽ eterne htĩtudinis cõse/
quendã Leterũ ptãs hec iurisdictõis
ecclesiastice. adeo vicina est iurisdictõi secu/
lariꝛ politice/ q̃ laicis ĩmoꝛ mulierib⁹ ple
rũq̃ꝛ in multis casib⁹ cõicari pt executio.
vel cõmitti Hãc ptãtẽ cõtulit xp̃s mat.
xviij. dũ dixit petro vice oĩm. Si peccaue
rit in te frater tu⁹ vadeꝫ corripe eũ. ꝛc. Se
quit q̃ si te nõ audierit dic eccie. q̃ si eccle
siã nõ audierit. sit tibi sicut ethnic⁹ ꝛ pub
lican⁹ Quo in loco fundat iuridica po
testas excõicãdi vel interdicẽdi ab ecclesiasti
cis sacramẽtis ꝛ cõione fideliũ/ rebelles ꝛ
inobediẽtes ecclesie. sicut vsus est apl's ꝛ
idẽ hortat⁹ est ad titum. iij. scribẽs hereti/
cũ hoĩem post primã ꝛ scõam correptõnẽ
deuita. Et sil'e dixit prie ad corĩ. v. Si q̃s
frater noĩat intervos. ꝛc. sequit. Cũ hmõi
nec cibũ sumere. Fundat rursus absq̃
omni calũnia ponibili in hoc textu pleni/
tudo ptãtis gladij spũalis ꝛ executio eius
in ecclia sup quẽlibet xp̃ianũ qui est frat
noster. etiãsi papa fuerit. Hec accipiendũ
est hic. dic eccie. i. pape. Qm̃ xp̃s petro lo
quebat. qui nõ dixisset sibi ipsi Itẽ qꝫ sub
iũctũ est pl'aliter. Quecũq̃ ligaueritis su/
ꝑ terrã ꝛc. Deniq̃ si nõ hret ecclia talẽ
ptãtẽ ꝛ executõꝫ frustra dixisset xp̃s. dic ec/
clesie/ quia potuissꝫ impune nõ audiri. cõ
tra illõ qõ sequit. Si ecclesiã nõ audierit
sit tibi ꝛc. Fundat etiã in hoc textu ne/
dũ ptãs exercẽdi sed ptãs diffiniẽdi deter
minãdi statuẽdi decernẽdi/ constituendi
precepta leges ꝛ canones. Procedẽdi de/
niq̃ cõtra nõ obedientes vsq̃ ad sentẽtiã
excõicatõis inclusiue. immo fm canones

NB.

quot latas q̃ aqua

R

nunc institutos. vsq; ad inuocatõem bra
chij secularis: quia dicitur in tertu q̃ si ec
clesiã non audierit. ꝛc. Audire igit debet
ecclesiã quilibet frat̃ noster q̃ dicit ad deũ
Pater noster sicut explicat alibi xps Qui
vos audit me audit. ¶ Cõfirmã hãc sen
tentiã. statuta ꝛ practicata in ꝶ sacro Cõ
stañ. cõcilio p̃sertim vi Aprilis anni M.
cccc. xv. in sessione publica. Qui inter ce
tera sunt hec decreta duo prĩa. Et primo
declarat q̃ ipsa in spũsancto legitie cõgre
gata. generale conciliũ faciens. ꝛ ecclesia
catholicã militantẽ repꝛesentãs ptãtẽ im
mediate a xpo hꝫ cui q̃libꝫ cuiuscũq; sta
tus vel dignitatis. etiam si papalis existat
obedire tenet̃ in his que ptinent ad fidẽ. ꝛ
extirpatõnẽ dicti scismatis ac generalẽ re
formatõem eccl'ie dei in capite ꝛ in mẽbꝛ
¶ Itẽ declarat q̃ q̃cunq; cuiuscũq; stat̃
vel dignitatis etiãsi papalis existat q̃ mã
datis statutis. seu ordinatõnib̃ aut p̃ce
ptis hui̊ sancte Synodi/ ꝛ cuiuscũq; al
terius conciliij generalis legitie cõgregati
sup p̃missis. seu ad ea ptinẽtib̃. factis vel
faciendis/ obedire cõtumacit̃ ꝛtempserit.
nisi resipuerit cõdigne penitẽtie subijcia
tur. ꝛ debite puniat̃. etiã ad alia iuris sub
sidia si op̃ fuerit recurrẽdo. ¶ Concludi
tur autẽ ex p̃missis q̃ si ptãs p̃dicta. sit ec
clesie data cõciliũ generale repñtans eccle
siã. hꝫ illã. immo videt̃ q̃ eccl'ia vt sparsim
ꝛsiderata nõ hꝫ illã ptãtem nisi in quodã
materiali seu potẽtiali. sed cõgregatio sua
ꝛ vnitio que fit in concilio generali dat ei
formã sicut in alijs cõitatib̃ exẽpluꝫ dari
p̃t. Et fundat̃ predicta ptãs ecclesiastica
iurisdictõis in vnitate vel vnione tali. quẽ
admodũ notasse videt̃ eleuat̃ Augustiñ
q̃ claues ecclesie date sunt vnitati. ¶ Ve
rũtamẽ hoc nõ impedit quin date sint pe
tro tanq̃ monarche. legitimisq; successo
ribus suis principalius tñ eccl'ie. Prio rõe
indeuiabilitatis. qꝛ porte inferi nõ p̃uale
bunt aduersus eã nec deficiet fides ei̊. nõ
sic de papa. Secũdo rõne regulabilitatꝭ.
qm̃ hꝫ regulare vsum ptãtis papalis. nõ
sic ecõuerso. Tertio rõne multiplicitatis
qm̃ ecclesia cõtinet ptãtem quãlibet eccle
siasticã. etiã papalẽ nõ sic papa p̃sertiꝫ in
extensiõe. Quarto rõe obligabilitatꝭ. qm̃
eccl'ia p̃t cõdere leges obligãtes ꝛ regulã
tes etiã ipm papã tam q̃ ad p̃sonã q̃ respe
ctu vsus ptãtis. Non sic ecõtra p̃t papa iu
dicare totã ecclesiã vel vsum sue ptãtis li
mitare. imo si papa condat leges ꝛ cano
nes videt̃ obseruandũ illud qõ sentẽtiali
ter dicit Augu. Leges instituũtur cũ pro
mulgant̃. firmant̃ autẽ cũ moribus vten
tium approbant̃. Hoc enĩ dicit̃ ad repꝛi
mendũ p̃sumptõem quorundã summoꝝ
pontificum. vel eis adulantiũ. qui vident̃
voluisse debere seruari p regula imutabi
li de papa respectu cuiuslibet p̃uincie vel
toti̊ ecclesie. Quod placuit principi legꝭ
habꝫ vigorẽ. quasi nullũ p̃esset examen
supremũ ¶ Addita est vero p inobedien
tiũ coertione penalis excõicatio. Et sunt
qui dicũt penã hanc esse vltimã quã infli
gere possit ecclesiastica ptãs iurisdictõis
ex institutõe xpi sola primaria. sic q̃ nõ ex
tendit̃ ad incarnatõem. nec vt aliq̃s adiu
dicet̃ morti vel flagello corpali. sed facit ꝶ
eccl'iasticus dũ facit. ex cõcessione princi
pũ quẽadmodũ multã ob eorũ deuotõeꝫ
iurisdictõis tempalis autoritatẽ cler̃ ac
cepit. q̃ nihilomiñ iurisdictõ vel censura
dicit̃ spũalis sicut et eccl'iasticorũ bona tẽ
poralia. ꝓter dedicatõem ꝛ applicatõem
ad eos qui ministrãt ecclesie. sicut panes
propositõnis. p̃micie. ꝛ decime. vasa ĩsu
p templi. vestes ꝛ sil'ia dicebant̃ in lege ve
teri sacra/ vel sancta. sic ꝛ noua lex hoc re
tinet ¶ Ac proinde cõsurgit. q̃ eccl'iasti
ca cẽsura quã xps contulit ꝛ p̃mulgari vo
luit vbi prius Mat. xviij. conseq̃nter post
dotatõem ecclesie in bonis tempalib̃ ap
plicata est ad defensionẽ coerciuã volenti
um vendicare sibi. vl' impedire tẽpalitatẽ
hmõi. p excõicatões videlicꝫ ꝛ interdicta/
que pena vel censura videt̃ p̃mit̃ insti
tuta cõtra ptĩaces scismaticos ꝛ hereticos
et alios incorrigibiles viciosos. Cui legi
tanq̃ diuine ꝛ naturali papa subijcit̃. sic ꝛ
frater est. potens delinq̃re. Hec autẽ ap
plicatio. gladij spiritual̃. ad defensionem
tempalium. si confusionẽ magnã in eccle
sia. si vilipensionẽ. vel contemptũ euange
lice hui̊ censure sue que est excõmunicatõ
nis gladius extreme formidabilis Si de
nicꝫ laqueos aniabus multorũ magis q̃
salutem spũalem induxerit vel inducat/
expientiam testem voco. Itaq̃ sicut tem
poralitas addita est eccl'ie pro dote sua vi
deri potest aliq̃bus/ q̃ ad eius defensionẽ
similit̃ addere suffecerat aduersus impeti
tores: penaꝫ vel censurã tempalem/ vt est

mulctuatio pecuniaria vel corpalis detē/tio/vel arrestatio bonorū proprioꝝ.

Consideratio .V.

Potestas ecclīastica iurisdictōnis in foro interiori q̄ nō est ꝓprie co/erciua. sz magis spōtanea quo ad subijcientes se eisdē. est ptās ecclesiastica sup corp⁹ xpi misticū illuiando et pficiendo ipm p doctrinā z sacramentorū ministratōem z purgādo p baptismi z penitentie sacramēta. Aduertendū est itaq̄ q̄ hec ptās iurisdictōis q̄ radicaliter fundatur in ptāte ordinis sacerdotalis z ēpalis dum in sua generalitate considerat. respicit multipliciter corp⁹ xpi misticū. qd̄ est fideliū ecclesia. q̄s fideles oportet ꝑm tres actus hierarchicos regere q̄ sunt ꝑm dionisiū. purgare illuiare. z pficere. Purgare p inflictiōem penalem excōmunicatiōis vel interdicti. si rebelles inueniant/ quod spectat ad iurisdictiōem coerciuā de qua predictū est. cui⁹ hec purgatio fiat p baptismū z p sacramētalem absolutōem. nō tm̄ coerciue. Oportet insup illuiare. p predicatōem z doctrinā. Oportet demū pficere per alioꝝ sacramentorū ministratōem. Porro talis ministratio sacramētorū nō habet p materia debita res solū insensibiles prout est in cōsecratiōe corpis xpi vbi p materia debita req̄rit z sufficit panis triticeus z vinū. Hec refert quoad cōsecratōis necessitatē. si panis sit ipius cōsecrātis vel alterius. Secus est in mīstratōne sacramentorū vbi requirit q̄ psona cui fit ministratio sit mīstranti subdita. p terq̄ in baptismo qd̄ est necessitatis sacramentū nō iterabile Sil'r in sacramēto cōfirmatōis z ordinis quib⁹ indelibilis caracter imprimit/ inde sufficit de necessitate sacramēti. nō tm̄ precepti subiectō volūtaria suscipiētis hec sacramēta ab illo qui cōferre pt illa peccāt tm̄ dans atq̄ suscipiens. si nō assit subiectō p superiorē ordiata Secus ātē est in penitētie sacro. vbi de necessitate sacramētiz pcepti req̄rit predicta duplex subiectio. iuxta cōmuniorē doctorū sententiā. sic q̄ alicui nō dat absolutio etiāsi dari tempt. qz materia deficit/ que est pctōr subdit⁹. Subdit⁹ inq̄ nedū volūtaria subiectōe. sed aliena superior⁹ autoritate. Hoc rite statuit prim⁹ legislator xps. hoc ecclīa sic elucidauit z tradidit. ne cōfunderet ecclīasticū regimē. z ne hierarchicus ordo quē tradit dionisi⁹ talem esse vt infima reducāt ad supma p media/turbaret Videre est igitur quēadmodum ptās hec ecclīastica iurisdictōem quandā exigit cui ꝓuenit q̄ libera sit z spontanea vere vel interptatiue circa psonā in quam exercet hec iurisdictio. aut saltē q̄ nō feratur in inuitū. Quis enī diceret q̄ aliq̄s inuitus vel baptisat. vel confirmat vel absoluitur in foro conscie. vel ordinat. z ita de reliq̄s? Hinc est q̄ papa qui nulli psone pticulari subest vt coerceri iuridice possit in exteriori foro. subest tamē quo ad iurisdictōnē hāc annexā ordini sacerdotali cōfessori suo. z ordinatori suo. si antea sacerdos nō fuerat vñ z ab hostien ꝓsecrat ēpo q̄ minor est Proficit autē supra modū talis distinctio duplicis iurisdictōnis coerciue. s. et nō coerciue. cui⁹ ignorantia vel inaduertētia gignit cōfusionē apd̄ aliq̄s infinitā. Nam cū vsus doctoꝝ cōis habeat dicere q̄ ptās ordinis. eq̄lis est in oib⁹ sacerdotib⁹ z plātis. accipiūt consequēter occasionē error⁹. q̄ q̄libet sacerdos possit quēlibz absoluere. possit pdicare ñ missus possit eucharistiā ministrare Inuenimus autē q̄ hec iurisdictōis ptās pmissa est apl'is añ passionē xpi Mat. xvij Amē dico vobis quecūq̄ alligaueritis sup terrā. erūt ligata z in celis zc. Et pmissa fuit petro Mat. xvi. Tibi dabo claues regni celoꝝ. Sed p⁹ resurrectōem suā collata ē apl'is quādo insufflans in eos dixit. Accipite spm̄ sctm̄ quorū remiseritis pctā remittūtur eis zc. Jo. xxi. Et ibidē vlti. dictū est petro Pasce oues meos Addita est seu poti⁹ ꝓfirmata potestas pdicādi. cum ptāte ꝓferendi baptismū vel potius iā data ptātis executio iussa est Mat. vlt. Euntes in mundū vniuersum pdicate euangeliū omni creature baptisantes eos in noie patris z filij z spūsci. Añ licet in casu necessitatis. q̄libet viator baptisare possit. B tm̄ faciūt ex officio vel ecclīastica ptāte soli sacerdotes. Huic autē ptāti iurisdictōnis que in latitudine sua considerata. nedū ad sacramētū penitentie. sed ad aliorū sacramentorū ministratōem. z ad predicatōnē extendit. annexa est potestas ius seu facultas. accipiendi vite necessaria Mat. x. et Lu. x. qd̄ apostol⁹ cōfirmauit. i. cor. ix. Quia dign⁹ est operarius mercede sua.

Sta Opinia hec potestas fideliū Ecclesiam

Tabula

Consequenter fundat in hac potestate sumendi vite necessaria, rōnabilitas dotatōis ecclīastice loco decimarū et primicierū legis antique. Deniq; potestas faciendi miracula etsi videat annexa fuisse p xpm licentie pdicandi verbū dei. quando misit discipulos ad pdicandū / et dixit eis. Infirmos curate. demonia eijcite. etc. Nihilominus videt hec potestas donū gratis datū. cōuenire potēs cuilibet ex fidelibus, put ad edificatiōem ecclie iudicabit expediēs spūssanctus q̄ distribuit singulis prout vult.

Consideratio .VI.

Potestas ecclīastica cōsiderari potest et debet triplīr. Uno mō forma liter in se et absolute sine respectu. Alio modo materialīr seu respectiue, put applicat ad hanc vel illā personā: iure legitimo. quod cōmuniter fit per cōsecratōnem et electōem. qz sicut dicit apls. Nemo sibi assumit honorē. sed q̄ vocat a deo tanq̄ aaron. Ptās hec dicit institutio mīstrorū tam actiue q̄ passiue. Considerat tertō modo q̄ ad exercitiū vel executōem. qz frustra est potētia sm phm si nō habeat actū. Proficit hec ꝓsideratō que distinguit et resoluit modos loquēdi varios. tam theologorū q̄ canonistarū de ecclīastica potestate cuius resolutōis ignorātia. vel inaduertētia. falli plerūq; facit et fallere. qm̄ aliter loquendū est de ecclīastica potestate/ dū in se cōsiderat formalīr et absolute. Aliter dum ꝓsiderat materialīr seu respectiue. Aliter dū considerat quo ad exercitiū vsuz vel executiue sicut infra docebit. Notemus pterea modos essendi in/q̄s in metaphisica posuit Aristo. quorū inaduertentia facit oberrare quosdā dū inquirit. In quo vel in q̄b' sit plenitudo ecclīastice potestat; Un' modus essendi in. est sicut ps integralis in suo toto. Alius sicut totū integrale in suis ptibus. Tertius sicut species in genere. Quart' sicut genus in specie. Quintus sicut forma in materia/ que forma triplex est. essentialis accidētalis et mathematicalis. Sext' sicut effectus in sua causa efficiētie, dirigentevel regēte vt regnū est in rege. Septim' sicut ordinata in finē sunt in suo fine. quēadmodū virt' in beatitudine. Octau' sicut locatū in loco. Ex qua ptin' distinctōne manifestū est q̄ fm quadruplex gen' cause q̄druplex reperit et adaptat modus eēndi in/licz addant et alij. Subiūgam' iterū distinctōnem devsu ptātis ecclīastice. Est enī vsus aliq̄s licitus et rat' Est vsus illicitus et rat' Est vsus licitus et nō ratus. Est vsus illicitus et irritus Exemplū primi dū sacerdos cōsecrat vel absoluit cum circūstantijs oībus ad hoc req̄sitj de necessitate. vel sacramētivel pcepti. Exemplū secūdi dū sacerdos cōsecrat in pctō mortali vel cū transgressione pcepti. Exemplū tertij dū sacerdos quantū in se est bona fide et intentōe credit absoluere cōfitentē sibi. vtens in B bene clauibus. qui cōfitens qz mentit incōfessione sua. vel obicem secreto ponit neq̄ q̄ absoluit. Exemplū quarti in casu priori si sacerdos sciēter q̄rit vti clauibus erga aliquē. cui' fictōem agnouerit. et q̄ neq̄q̄ sibi subiectus est. Colligit conseq̄nter alia distinctio valens ad intelligentiā premissorū et sequentiū dū querit an ptās ecclesiastica sit eq̄lis in oībus Quia q̄rit de potestate vel facti vel iuris. Facti sic q̄ dū attentat fieri. fit siue bn̄ siue male. Juris vero dū bn̄ fit iuxta allegatū. Id possumus q̄ de iure possum' Redit autē hec distinctio ad alterā pretactā de necessitate duplici. in cōsecratōe corpis xpi. Qm̄ altera est sacri. Altera est pcepti. Et hec sil'r distinctio pōt extendi ad ecclīastica ptātem sup corp' xpi misticū. q̄ ad ministratōez sacramētorū que caracterē imprimūt sicut sunt baptism'. cōfirmatio. et ordo. qm̄ sicut in potestate ordinis sup corpus xpi vere sufficit aliq̄d de necessitate sacri. qō nō sufficit de necessitate pcepti qz peccat q̄ cōtra: vel pter ordinatōem ecclie cōsecrat. Sic inuenim' in potestate ecclīastica sup corpus xpi misticū preserti q̄ ad ministratōz triū sacrorū q̄ dicta sunt. Ois distinctōibus et alijs que pdicta sunt attētis. posset stati inuestigari q̄d et in quo sit plenitudo ecclīastice ptāt; Nihilominus antea iuxta priorē distinctōem trimēbrē. tres assignabim' ꝓsideratōes septima octauā et nonā.

Consideratio .VII.

Potestas ecclīastica si cōsideretur in se formalīr et absolute ipa est inuariabilis. et eadē a principio nascentis ecclie vsq̄z in finē pseuerat Ecclesia siquidē dū sic cōsiderat in suis ptibus

essentialibꝫ ⁊ pmanētibꝫ q̃ sunt papat⁹ cardinalat⁹ pziarchatus archiepatus epat⁹. sacerdotiũ hz integrari ex his oibus. sic ꝙ ablata penitus vna tali ptāte. iam nõ maneret ecclesia prout a xpo seminaliter. ⁊ velut in quodã germine suo. pfecte fuit instituta. vt si papat⁹ p imaginatõem pscindatur a reliq̃s ptātibus inferioribꝫ. id quod supest nõ dicit ecclesia. Propterea q̃rere si papalis autoritas sit maior q̃ ecclesia vel ecõuerso. redit in idẽ ac si peteret. nõne totũ maius est sua pte. vel ps minor suo toto. ¶ Proinde seq̃tur. ꝙ si generale cõcilium repũtet vniuersalẽ ecclesiã sufficiẽter ⁊ integre. necesse est vt includat autoritatez papalez. siue papa sit siue desierit esse per mortẽ naturalẽ aut ciuilẽ. Sic dicimus de ptāte romane ecclesie vel sacri collegij. Sic de ptāte epali sic de sacerdotio qõ ẽ ptãs curatoꝝ qui sunt in ecclesia plati minores. ¶ Si vero vellet aliq̃s curiosus inq̃rere. q̃liter hz fieri talis abstractio ptātis ecclesiastice. Etsi sit aliqõ vniuersale reale specificũ ⁊ q̃ditatiuũ. pter omnẽ opatiõez intellect⁹. sicut inq̃rit de anialitate. ⁊ hũanitate. remittim⁹ ad metaphisicã. Concedim⁹ itaq̃ ꝙ abstrahentiũ nõ est mendaciũ fm Arist. licet negauerim⁹ hec vniuersalia realia. sicut nec mathematici mentiunt. siue pũcta sint realiter siue nõ. ¶ Vñ dicim⁹ quãtũ nobis hic satis est ꝙ vniuersalitas est in opatõez abstractõe quã facit intellect⁹ ex rez singulariũ exteriori ꝓgnitõ nevidẽdo qualr ipse res adinuicẽ cõueniũt vel differũt essentialiter vel accidẽtaliter vt q̃libet homo cõuenit essentialr in hoc cũ altero ꝙ est aial rõnale qõ intellect⁹ attendẽs. abstrahit innata sibi virtute. silitudinẽ hanc. q̃ nõ est extra nisi singulariter in singulis hoibꝫ. ⁊ denudat eaz a loco. a tpe. ⁊ ab oñi generaliter accidentiũ ꝓfusione. ⁊ ita remanet vniuersalis/ et absolut⁹ cõceptus hoīs in aīa q̃ nihilominꝰ originat ex rebꝫ ad extra singularibus. Sic de ecclīastica ptāte sentire possumus dũ in se formalr ⁊ absolute ꝓsideraf. Oẽs eni sacerdotes ꝓueniũt in sacerdotio. oẽs epi in epatu ⁊ ita de reliq̃s. ¶ Queret forte aliq̃s quo pacto eccīa romana dicat ea dẽ isto mõ cum ab initio fuerit petr⁹ in anthiochia. Rñsio facilis est fiat abstractio talis a cõnotatiõe loci. ⁊ dicam⁹. ꝙ eccīa romana est illa diocef. puincia vel sedes/ que peculiariter hz regi per autozitatẽ papalẽ. ⁊ eã cõplectitur. Sic veritatẽ hz vulgata voꝝ. vbi papa ibi roma. Nec in dubium verti dz q̃n isto mõ romana sedes ⁊ ecclesia. sit caput. mater. ⁊ magistra ceteraꝝ quia suprema petri ptātem includit.

Consideratio. VIII

Potestas ecclīastica considerata respectiue ⁊ quodãmodo materialr prout applicat ad hoc vel illõ suppositũ dici pt variabilis. ⁊ auferibilis ī casibꝫ multis. Hoc pspicuũ est quotidie dũ fiunt ĩmutatõnes. nũc per nouã consecrationẽ nũc p nouã electõem vel institutõez ministroꝝ. Ita cõseq̃nter dicere possum⁹ de ptāte papali ꝙ mutabilis est ⁊ auferibilis p mortẽ naturalẽ sicut ꝓstat/ vel p ciuilem videlz p depositiõez. saltem q̃ ad plenitudinẽ sue iurisdictõis q̃ depositio qualr ⁊ ex quibꝫ cauf fieri possit latⁿ ī alijs opusculis apertũ est. ¶ Vñ sicut papa renunciare pt papatui. ⁊ dare libellũ repudij ecclesie etiã sine culpa ipsi⁹ sponse. Licet ꝗ facere nõ debeat sine causa. Sic eccīa pōt hũ vicariũ spõsi sui dimittere. ⁊ ei libellũ repudij dare. etiã sine culpa sua licet nõ sine causa. Exẽplificauim⁹ alias in sex casibꝫ in q̃bus ver⁹ papa deponi pt ex culpa sua etiã vbi nõ esset realiter heretic⁹ ad intra/ q̃uis ad extra talis iudicaret. Exẽplificauim⁹ in alijs sex casibꝫ q̃bus deponi pt papa sine culpa sua licz nõ sine causa. etiã pter liberã ei⁹ cessionẽ. Tractatul⁹ intitulari pt de auferibilitate pape ab ecclīa ⁊ incipit. Veniet autẽ dies cũ auferet ab eis spõsus. ꝓpterea breuitatis amor hic ista nõ repetit. ¶ Vez ptātem hãc ecclīastica que respicit institutõz ministroꝝ ecclie a summo vsq̃z deorsum. cõfundit magna caligine cupiditas ambiciosa/ q̃rens q̃ sua sunt ⁊ q̃ crescẽtibꝫ bñficioꝝ dotatõibꝫ impudẽter excreuit. Ita vt vix discerni mõ possit/ q̃d ex primaria institutõe xpi. vel inuariabili iure diuino tenẽdũ sit in hmõi ministroꝝ ordinatõe? Dira siquidẽ q̃ adversum talis ptātis varietas incessit. q̃ ex cronicis summoꝝ pontificũ ⁊ ex tenore generaliũ cõciliorꝝ decretaliũ ⁊ decretoꝝ se ofit. Nec est opusculi pñtis. p hec oia discurrere. Sed dicam⁹ hic aliter esse discernẽdũ in ecclīastica policia. dũ est ordinata ꝓplete